

Kirsi Taipale

20.2.2018

Lausuntoyhteenveto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan eräiden henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten muuttamisesta ja eräiden maa- ja puutarhatalouteen liittyvien lakien kumoamisesta

Lausuntokierros

Maa- ja metsätalousministeriö pyysi lausuntoa seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö, sisäministeriö, ympäristöministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, Maaseutuvirasto, Elintarviketurvallisuusvirasto, Valtiokonttori, Suomen metsäkeskus, Suomen riistakeskus, Maanmittauslaitos, Metsähallitus, Luonnonvarakeskus, Tietosuojavaltuutettu, Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Aluehallintovirastot, Rajavartiolaitos, Liikenteen turvallisuusvirasto, Kuntaliitto, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Suomen metsäaituottajat ry, Siemen Forelia Oy, Tapio Silva Oy, Elintarviketeollisuusliitto ry/Kalateollisuusyhdistys, Suomen Ammattikalastajaliitto ry, Kalatalouden Keskusliitto ry, Suomen Kalankasvattajaliitto ry, Suomen kalakauppiasliitto ry, Suomen Sisävesiammattikalastajat ry, Suomen Vapaa-ajan Kalastajien Keskusjärjestö, Paliskuntain yhdistys, Saamelaiskäräjät, Suomen Kennelliitto, Suomen Metsästäjäliitto ja Suomen Latu. Lisäksi lausuntopyyntö toimitettiin jälkikäteen Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle.

Ympäristöministeriö, Paliskuntain yhdistys, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry ja Maaseutuvirasto ilmoittivat, ettei niillä ole lausuttavaa.

Lausunnon antoivat Kalatalouden Keskusliitto ry, sisäministeriö, Suomen riistakeskus, Maatalousyrittäjien eläkelaitos, Maanmittauslaitos, Luonnonvarakeskus, Suomen Kalankasvattajaliitto ry, Suomen metsäkeskus, Suomen metsästäjäliitto, valtiovarainministeriö, Suomen Kuntaliitto ry, sosiaali- ja terveysministeriö, Tietosuojavaltuutettu ja oikeusministeriö.

Lausuntotiivistelmä

Lausunnoissa pääsääntöisesti kannatettiin ehdotettuja muutoksia.

Oikeusministeriö katsoo, että kuten esitysluonnoksessakin on todettu, maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla nykyisen henkilötietojen käsittelyn voidaan katsoa olevan mahdollista tietosuoja-asetuksen 8 artiklan 1 kohdan c ja e alakohdan nojalla. Oikeusministeriö toteaa, että henkilötietojen käsittely on mahdollista myös asetuksen 18 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa, joissa kyse on rekisteröidyn oikeudesta rajoittaa henkilötietojensa käsittelyä. Mainitun artiklan 2 kohdan mukaan henkilötietojen käsittely muun muassa tärkeää jäsenvaltion yleistä etua koskevista syistä on mahdollista silloinkin, kun rekisteröity on artiklan 1 kohdan nojalla rajoittanut näiden tietojen käsittelyä. Oikeusministeriön lausunnossa tarkastellaan myös perustuslakivaliokunnan lausuntoa tulotietojärjestelmästä (PeVL 49/2017 vp) kyseiseen lakiin sisällytetyn tietosuoja-asetusta koskevan viittauksen osalta. Koska maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan erityislait on tarkoitus saattaa voimaan samanaikaisesti uuden tietosuojalain¹ kanssa, oikeusministeriö katsoi, ettei mainittu perustuslakivaliokunnan kannanotto näyttäisi vaikuttavan maa- ja metsätalousministeriön esitysluonnokseen sisältyvien lakiehdotusten viittaussäännöksiin tietosuoja-asetukseen ja tietosuojalakiin.

Tietosuojavaikuttetun lausunnossa erityislainsäädännön tarpeellisuuden osalta valtuutettu viittaa Lainkirjoittajan oppaan 7.2 lukuun ja Tatti-työryhmän kannanottoihin. Lausunnossa todetaan tietosuoja-asetuksen 6 artiklan osalta, että henkilötietojen käsittelyn peruste tulisi ankkuroida aina kulloinkin sovellettavaan lainkohtaan. Samoin lausunnossa huomautetaan, että tietosuoja-asetus koskee henkilötietojen käsittelyä eikä rekisterinpitoa². Valtuutettu on esittänyt esitysluonnoksen perustelujen täsmentämistä ja täydentämistä 6 artiklan liikkumavaran osalta. Samoin lausunnossa esitetään tietosuoja-asetuksen 9 artiklaan liittyviä huomioita. Valtuutettu viittaa esitysluonnoksen perusteluihin ja katsoo, että tietosuoja-asetuksen 10 artiklan soveltamisalaa tulisi kansallisesti jatkoselvittää. Samoin lausunnossa tarkastellaan tietosuoja-asetuksen 18 artiklan soveltamista ja todetaan, että artiklaa on tulkittava suppeasti. Valtuutettu viittaa tältä osin mahdollisuuteen rajoittaa tietosuoja-asetuksen 23 artiklan nojalla rekisteröidyn oikeuksia. Valtuutettu viittaa tietosuoja-asetuksen 21 artiklan osalta siihen, että viranomaisen on perusteltava huomattavan tärkeä ja perusteltu syy, joka syrjäyttää rekisteröidyn edut. Valtuutettu kiinnittää huomiota siihen, että kyseistä artiklaa sovelletaan vain silloin, kun kyseessä on asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e tai f alakohta. Valtuutetun lausunnon liitteenä on lausunto, joka on annettu maa- ja metsätalousvaliokunnalle hallituksen esityksestä laiksi Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta. Lausunnossa esitetään metsätietojärjestelmän osalta huomioita henkilötiedon käsitteestä, asiakirjajulkisuuden ja henkilötietojen suojan yhteensovittamisesta sekä tietojen virheettömyydestä.

Valtiovarainministeriö kiinnitti huomiota lukuisiin viittauksiin yleiseen tietosuoja-asetukseen. Ministeriön mielestä maa- ja metsätalousministeriön laeissa ei tarvita rekisterinpitäjän määritelmiä, ellei rekisterinpitäjä määräydy toisin kuin tietosuoja-asetuksessa on määritelty. Ministeriö korosti, että rekisterinpitäjien määrittelyjen tulisi käydä ilmi kokonaisarkkitehtuurikuvauksista.

---

¹ Tietosuojalakia valmistellaan oikeusministeriössä. Hallituksen esityksen arvioitu antamisajankohta on hankeikkunan tietojen mukaan viikko 9.

² MMM:n jatkovalmistelussa on katsottu, että käsitteet eivät ole synonyymejä ja ettei käsitteistä synny tulkinnanvaraisuuksia tietosuoja-asetuksen soveltamisessa.

Maanmittauslaitos kiinnitti lausunnossaan huomiota vahingonkorvausvastuuta koskeviin säännöksiin ja siltä osin tietosuoja-asetuksen 82 artiklaan. Samoin laitos esitti huomioita henkilötunnuksen luovuttamiseen liittyvistä säännöksistä.

Luonnonvarakeskus esitti lausunnossaan sen täsmentämistä, onko tilatunnus henkilötieto. Keskus kannatti rekisterinpitäjän määrittelyjä laeissa, koska näin tiedetään esimerkiksi, mihin organisaatioon ollaan yhteydessä kutakin rekisteriä koskevissa asioissa.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos piti tärkeänä sisällyttää säilytysaikasäännöksiä omaa toimintaansa koskevaan lainsäädäntöön. Samoin laitos piti tärkeänä sisällyttää sen toimintaa koskeviin lakeihin tietosuoja-asetuksen 18 artiklaa koskeva poikkeus.

Suomen metsäkeskus kiinnitti huomiota esitysluonnoksen perusteluihin siltä osin kuin niissä tarkastellaan suostumuksen antamista koskevia säännöksiä. Tältä osin keskus viittasi Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain 13 a §:n 2 momentin säännökseen.

Suomen riistakeskus kiinnitti huomiota riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain muuttamista koskevaan lakiehdotukseen ja totesi, että lakiehdotuksesta puuttuu säännös, joka on mainittu perusteluissa.

Kalatalouden keskusliitto kiinnitti huomiota esitysluonnoksen perustelujen sivulla 21 olleeseen vaikeaselkoiseen lauseeseen.

Suomen kuntaliitolla ei ollut huomautettavaa esitysluonnokseen, mutta se halusi nostaa esille julkisuuslain 16 §:n 3 momentin ilmeisen uudistamistarpeen. Liiton mukaan mainittu julkisuuslain säännös vaatii paljon sen soveltajalta.